Tractatus de Ieiuniis compoſitus per dñm Anthoniū de Roſellis vtriuſq; iuris doctorē.

o Mnes homies qui rectū vite iter nitun tur: nō terrā cōtinuo debēt aſpicere: ſed celū. & vt apertiꝰ loquar nō hoīez ſecta ri ſemp: ſed deū. ac nō his terreſtribꝰ ſimulachrꝭ ſed deo ſeruire celeſti. Non etiā ad corpꝰ referre ſēp oīa: ſed mētē. cū corpori indulgēdū ſit: nō ſer uiēdū. Non huic etiā uite cōtinuo dare operaz: ſed eterne. Et hoc eſt qđ a pleriſq; prudētibꝰ re latuz didici. Magni et excelſi animi eſſe: calcare mortalia. Et ꝓpterea rimaculatꝰ ille celeſtis agnꝰ: gregis ſui curaz hñs: nos moneř cupiēs: ne cōti nuo iſta oblectamēta terrena ꝓ magnis ac ueris bonis accipemꝰ q̄ nō ſūt tantū fallacia: qa dubia Veꝝ etiaz inſidioſa: qa dulcia. Inſtruxit nos uer bo piter et exemplo: vt a curis iſtis mortalibꝰ re traheremꝰ. Interdū uerbis qppe cuz per ſanctaz mřem eccľiam: ac nō nullos antiquos venerādos pr̄es ſanctoꝝ ieiunioꝝ fecerit cōſtitutiōes: qbus & ip̄e plus ope quadrageſimā ieiunādo vſus eſt. Docemur g° ab oim cōditore: veritatis pr̄e ieiu niis interdū terrena deſpicere: & plurimū amař celeſtia. cū ipis mediātibꝰ mēs a caducibus iſtis mortalibus eleueť: & uirtus ꝑ ip̄a nobis largiať et p̄miū. Que ut comodo et apte exigētibꝰ tp̄o ribus expedire poſſumus: Ego Anthonius eximi

us legum doctor filius quōdam eximii dn̄i Ro
ſelli de roſellis de aretio leguꝫ doctoris famoſi.
aliqua vtilia de ipſis eligere conſtitui ad eruditi
onem mei ac ceterorum iſtas fugare terrenas ob
lectationes cupientiū Suſcipe ergo illuſtris prin
ceps opuſculuꝫ hoc ad laudē excelſi tui nominis
compilatuꝫ. Guido Anthoni Comes magnanīe
montis feretri magneqꝫ regni Sicilie comeſtabi
lis. cui ex debita ſincere gratitudinis et deuoti
onis intime aliquod munuſculum exhibendum
q̄d tibi tan̄q prudētiſſimo veriſil̄iter debꝫ teſſe gr
tū. me obligatū fateor nūc maxīe animi tui fauē
te clementia inter familiares tuos cōnumeratus
colligam de micis cadentibus ex menſa tua. Hec
exſtudiis noſtris tibi melius aliud conuenire q̄ de
ieiuniis tecū habere confabulatiōeꝫ quē principū
vnicū r̄ligioſiſſimū diuinis rebus ſemꝑ aīe ꝓmp
tiorē fuiſſe cōprehēdi. & qa uetuſtis retro an̄ceſ
ſoribus nō degeneras poſt īmēſas tui regiminis
actiōes religiōi plurimū uacas: & deuꝫ times.
Tractaturus igit̄ de ieiuniis quadrageſimalibus
maxīe & primū vidēdū eſt. quare fuerit hec ſanc
ta inſtituta q̄drageſima. Que ideo inſtituta eſt:
qa cū hoīes de oibus ſuis decimā debeāt deo ſic etiā
in ieiuniis fuit hoc ſtatutū vt. xxxvi. diebus ieiu
nar̄mus &. iiii. plus: tn̄ nō ſūt dati ꝑpter decimas
ſed ut equaret̄ dn̄icis ieiuniis. Naꝫ & tot diebus
ip̄e etiam ieiunauit remanent tamen. xxx. hore

non decīate ſed poſſumus dicere ꝙ releuamur ab iſtis ꝓpter on⁹ alioꝝ ieiunioꝝ vel illoꝝ .iiii. di erū q̄ licet preſtent̄ ꝓpter aliud tñ nos onerant & ſic in alio releuari debem⁹. Vidēdū eſt modo de ieiuniis & hoc queſtiōib⁹. vii. explicari credo Et quoniā oīs diſputatio ſeu locutio de ieiuniis futura eſt placet primo diffinire q̄d ſit ieiuniuꝫ et vnde dicat̄. Scđo quotuplex ſit ieiuniū. Tercio qui ad ip̄ꝫ aſtringant̄. Quarto de ipſi⁹ obſeruā tia et qualiter frangat̄. Quinto q̄ ſint dies dig ni ieiunio. Sexto quādo ſit in toto uel p̄ticulari ter trāſmutabile. Septimo q̄ ſint effect⁹ ieiunii. Rediēs ad primā queſtiōeꝫ dicit in ip̄a Inno. ꝙ ieiuniū eſt p̄cimonia vict⁹: & ciboꝝ abſtinētia. Sed iſta diffinitio nō eſt tuta q̄a non cōprehēdit ſubſtātialia ieiunii contra .l. oīs diffō. ff. de reg. iur. Vnde dico ꝙ ieiuniū in ſua ꝓpria ſpecie ſūp tū eſt vnica in die legitīa ciboꝝ refectio cum ab ſtinētia a carnib⁹ lacticiniis īſtitutiōe generali ec cl'ie uel loci ſpāli cōſuetudine voto uel penitētia ītroductū. Et ideo dicit̄ legitīa q̄a fieri dēt euitā do .v. que ſunt rep̄ñtamēta r̄gule de quib⁹ habet̄ de cōſe. di. v. c. quiq; & infra dicā. & dicit̄ ſcđm Inno. et doct. a quodā inteſtio q̄đ vocat̄ ieiunū q̄đ eſt ſup̄uacuū et ſubtile & ieiunii rōnē nitit̄ aſſignare Hoſt. Sꝫ hoc medicis phiſicis dimittā. Secūdo eſt vidēduꝫ quotuplex ſit ieiuniū et Inno. & goff. ſuo modo dicūt: Ego uero ſic dico ꝙ po

teſt conſiderari ieiuniũ mltipliciter .Pri⁹.modo i ſuo genere generali : & tũc ieiuniũ eſt abſtinere ab iniqtatib⁹ et illicitis ſcꝫ voluptatib⁹ ſcd̃m ꝙ habet̃ de cõſe.di.v. ieiuniũ & ſcd̃m hoc ieiuniũ abſtinẽtia a quocunqꝫ appetitu dici põt extraneo et illicito q̃ abſtinẽtia ſimplr fieri debꝫ ſicut humana fragilitas triplici modo dñio peccati ſubiecta eſt ſcd̃m ꝙ ſcribit. Lactãti⁹ libro de falſa religione li.vi.c.xiii.videlicꝫ factꝭ dictꝭ et cogitationib⁹.Prim⁹ igit̃ grad⁹ hui⁹ ieiunii eſt a malis operib⁹ abſtiner̃.Scd̃us eſt a malis uerbis. Terci⁹ eſt a cogitatiõe reꝝ malaꝝ.Qui primũ gradũ aſcendit ſatis iuſt⁹ eſt.Qui ſecundũ iam pfecte uirtutis eſt: ſi qdem neqꝫ facto neqꝫ ſmõe deliquat. Qui terciũ iſte nõ ſimilitudinẽ rei aſſecut⁹ dicit̃. Eſt enꝫ pene ſupra hũanũ modũ nec in cogitatione quidẽ admittere qd̃ ſit uel facto malum uel improbũ dictu:ita ꝙ etiã iuſti hoĩes q frenare ſe poſſunt ab oĩ ope iniuſto :nõnunq̃ tñ ipa fragilitate vincunt̃:ut uel in ira malũ dicãt uel in aſpectu reꝝ delectabiliũ cogitatiõe tacita concupiſcãt.Secũdo modo poteſt ſumi ieiuniũ in ſuo eſſe ſpeciali ſcd̃m ꝙ diffinit̃ ꝙ ſit abſtinẽtia uel pcimonia ciboꝝ et hoc põt dupliciter conſiderari. Vno modo ex pte cauſe efficiẽtes uel introducẽtꝭ. Alio modo reſpectu cauſe materialis ſeu ſubiectiue vel p̃dicati.De primo põt dici ꝙ aliqñ pcedũt de generali iſtitutiõe eccl'ie ut ieiunia q̃drageſime.vt

.iiii.di.ſtatuimꝰ cuꝫ ſequēti.& de cōſe.di.v.qua drageſima.cū ſe.& vigilie apłoꝝ.vt infra dicaꝫ Aliqua ſunt ieiunia ex voto ꝓcedentia. Aliqua ex cōſuetudine loci ſpālis.vt pānones ꝗ ieiunāt ſexta feria:& Romani ieiunant in ſabato.vt ha bet̃.xii.di.c. illa.Itē ieiuniū aduentꝰ quod non eſt generale debꝫ cuſtodiri ſecūduꝫ loci cōſuetu dinē. Aliqua ſūt q̄ ꝓueniūt ex penitētia iniūcta a ſacerdote ut habetur.lxxxvi.di.preſbiteros.Iſte autē ſpēs ieiunioꝝ ex ꝑte ſūt efficiēti.Ex ꝑte aūt naturali uel ſubiectiua ſeu p̄dicatiua eſt triplex. Primū qn̄ eſt a qualibꝫ re cōmeſtibili abſtinētia ſecūdū ꝓpriā volūtatē.& nō ſecūdū ſtatutū eccłie ſcriptū ſeu cōſuetudinē.Et ſecūdū hoc etiam ꝗ de pluribꝰ comedit uel pluries ī die dicit̃ ieiunare:dū tn̄ a placitꝭ abſtineat voluptatꝭ.Et hoc q̄dē ieiuni uꝫ debꝫ fieri oī tp̄e:maxīe a clericꝭ ut habet̃ xlii.di. c.i.ii.&.iii.& fit comedēdo etiā de q̄libꝫ re nobi li:dūmodo nō ſecundū voluntatē uel appetituꝫ. habita tamen diſtinctiōe bonoꝝ & perſonaꝝ & reꝝ inter quas verſat̃. Eſt ſciendū quando quis abſtinet ſe a cibis uenereꝫ generātibꝰ ut ſi tantū cōmedit panē nuces uel poma nō carnes nō piſ ces nō oua : et hoc ieiuniū dicit̃ ȝeufegia a ȝenō quod eſt ſiccū & fegia quod eſt cōmedere. Ter ciū eſt ieiuniū ſecūdū cōſtitutionē iuridicā eccłie vt abſtinētia carnium & lacticinioꝝ:vt habetur .iiii.di.deniq̄ de hoc ſermo fit in preſenti. Ter

cio principaliter quero qui ad ieiuniũ ſint aſtric ti.Dico ꝙ omnis doli capax eſt ad ieiunãdũ abiľ & ideo puer.x.annorũ cõiter erit etiã aſtrictus. Ratio qa peccare põt et peccata deflere .c.i.de delic.pue.An autẽ cum ipis ſit diſpẽſandũ infra dicã.Sed dubiũ eſt an vxor ꝓhibẽte viro teneať ieiunaŕ.Et dicit Inno. ꝙ ieiunia ab ecclia iſtituta nõ dẽt etiã ꝓhibẽte uiro dimitteŕ Secꝰ eſſet de ie iuniis ꝓcedẽtibꝰ ex voto uel pñia:qa illa poſſũt dimitti.xxxiii.q.fi.mãifeſtũ.dicit tñ ꝙ in iſtis diſpẽſať ut infra dicã.Furioſi aũt & ĩfantes nõ ĩtelligẽtes nec habẽtes habitũ ĩtellectꝰ excuſanť Quarto vidẽdũ eſt de obſeruatiõe ieiunii.Rñdeo ad hoc ut qs recte ieiunaŕ dicať:primo p cõfeſſi onẽ mũdꝰ eẽ dẽt:& ŕuocatꝰ a peccato.Nã ut ait magiſter ſñiaꝝ.li.iiii.di.xv.& habeť de pen.di. .i.nichil ꝓdeſt ieiunaŕ et oraŕ ac alia bona ageŕ niſi mẽs ŕuoceť a peccato.quod tñ eſt ĩtelligẽdũ quãtũ ad ſtatũ glie ſeu meriti cõſeqndũ.qntũ aũt ad ſtatũ gŕe muniẽdũ vel mltiplicatiõe ꝫ tpaliuꝫ bñ ꝓdeſt.ieiunaº et alia qlibet bona opatio etiã exñti ĩ peccato.debꝫ tñ ut recte dicať ieiunaŕ:eſſe mũdꝰ a peccato ut dixi & debet cõmedere ſemel in die nõ tamẽ ad ſaturitatẽ ſed quantũ natura poſſit ſuſtentari. Nec tamen quis bñ ieiunaret etiam ſi quis vna ebdomoda uel tribꝰ uel duobꝰ diebꝰ ieiunaret & demũ cõmedẽdo uſqꝫ ad ſatu ritatem venerẽ aſtrueret.de conſe.di.v.non ideo

&.c.ſunt tibi cum ſe.Item quinq; obſuare opor
tet vitādo que ſunt temptamēta gule. Primo ut
horā debitā comeſtiōis nō pueniat ea.di.c.qnq;
Hora cōgrua eſt ut miſſaꝫ primo audiat & offi
ciū veſptinuꝫ orone pacta cōmedat.Secūdo non
debet politiors cibos q̄rere. vnde habet.iiii.di.
deniq; ꝙ nō debet vti beluis marinis et ſūptuo
ſis nec delicatis cibis.quod tn̄ intellige ſecundū
qualitateꝫ perſonaꝝ.xlii.di.c.i.ii.et.iii. Tertio
non multū debet curare vel expectare quid com
medat:nō enim debet ſemp eſſe in tali cogitati
one uel uerſari. Quarto non debet ultra menſu
ram refici. Quinto non debet rem aliquā etiam
vilem deſiderio affectu querere.hec habentur in
dicto.c.quinq;.Debet etiam eſſe vnica comeſtio
de piſcibꝰ et pomis ac aliis nō delicatis cibis cum
abſtētiōe carniū & lacticiniorꝝ ut habet in dicto
c.deniq;.cū moderata vini aſſūptiōe ut ad ebrie
tatē non deducat. ſed quia ſi contra predicta in
aliquibꝰ fiat non frāgitur ieiuniū ſed peccatur.
Ideo quero quando ieiunium frangitur .dicitur
ꝙ ex bina comeſtione preterq̄ in caſibus diſpen
ſatis.Item ſi comedant carnes.Sed ſtat dubium
quod ſi cōmedant oua uel caſeus dicunt quidaꝫ
ꝙ frangit ieiuniū q̄drageſime et nō alia ieiunia
ſed peccatū mortale cōmittit.Alii dicūt ꝙ fran
git ieiuniū hec ſcribit Arch.de cōſe.di.iii.roga
tiōis.tutius eſt non cōmedere Dicit tn̄ Hoſti ꝙ

iſta ſunt inducta: et ex cauſa poteſt contra ea diſ
pēſari in ꝓuiciis maxīe ubi nō ſūt piſces ut iſtis
vtant̄ ſine peccato Et ideo guſtātes medicias ubi
eſt cōſuetudo uel faciētes credētiā non ſoluūt ie
iuniū. Ideꝫ credo in cōmedētibꝰ oua in vigiliis
vt non peccēt ſi talis eſt cōſuetudo p̄rie. Sꝫ q̄d ſi
p̄uenit horā comeſtionis uel comedit beluas ma
rinas. dicūt doctores ꝙ non ſoluūt ieiuniuꝫ nec
peccāt: niſi faciant deliciose uel nimia auiditate.
Ita ītelligit̄ canon de conſe. di. i. Quid in come
dētibꝰ medicīas dicit Inno. ꝙ medicīe ꝓ repellē
da īfirmitate non ſoluūt ieiuniū ſecꝰ ſi ꝓ conſer
uāda ſāitate: ꝓ hoc facit de conſe. di. v. c. cōtrari
a. & etiā nimis affectās uel auide ſumēs non rū
pit ieiuniū ſed peccat ſecunduꝫ Inno. Vnuꝫ autē
arbitror ultra ſtatutuꝫ eccl'ie ſeruādum fore ſecū
dum ut ſcribit Hieronimꝰ ad demetriadē de vir
ginitate & uita pfecta ꝙ omne ieiuniuꝫ et oīs ar
dor abſtinētie ſit tēperatuꝫ ita ut illi finē conſili
uꝫ non laſſitudo īponat. Nā īordinata ieiunia &
abſtinētie faciunt ut ipa poſtea ieiunia iuridica
nec mediocriter fieri poſſint. Quīto eſt uidēduꝫ
q̄ ſint dies digni ieiunio. Ad hoc rn̄deo ſi loqui
mur de ieiunio q̄d eſt ī ſuo genere generali ſcd̄ꝫ
quod debemꝰ abſtinere ab omni appetitu illicito
voluntatꝭ tunc oīs dies uenerādꝰ eſt. xl. di. c. i. ii.
et. iii. Si loq̄mur de eo quod in ſpecie diximus
ieiunio et tunc ſi eſt ex voto uel regionis conſue

tudīe vel penitētia iniūcta tūc illa dies ieiunāda eſt
Si autē eſt ſcd̄m ſtatutum eccl'ie et tunc dico ꝙ
q̄tuor tp̄a ut.lxxvii.di.c.ieiu.Vigilia natiuitatꝭ
dn̄i & aſſumptiōis beate Marie ut.c.i.de obſer
uat.ieiu.& oīm apl'oꝝ exceptꝭ vigiliis.Philippi
& Iacobi & Iohānis euāgeliſte q̄ ſūt inter paſcha
& penthecoſtē.Itē vigilia oīm ſanctoꝝ. Vigilia
autē bartholomei quoniā eſt dubiū de die: debꝫ
ieiunari ſcd̄m conſuetudinē regiōis.Vigilia Lau
rentii & Iohānis baptiſte.Quadrageſima.Itē dix
erūt quidā de ſextis feriis p̄terq̄ de illis q̄ ſunt
inter paſcha & penthecoſtē: uel in qua uenit na
tiuitas dn̄i. Alii tn̄ dicūt et hoc videt᷑ approbar᷑
Inno.ꝙ nō ſunt ieiunia neceſſaria ſed volūtaria
preterq̄ illiꝰ ꝓuincie pānonie ſeu panotachie qui
bꝰ eſt cōſuetudo q̄ in hoc debꝫ attēdi.lxxvii.di.
.§.nō autē.Dubiū tn̄ eſt de diebꝰ rogationū an
te pēthecoſtē:& aliq̄ dicūt ꝙ iſta ſunt ieiunia ne
ceſſaria et hoc tenet glo.ber.in.c.ii.de obſer.ieiu.
glo.tn̄ Io.de cōſe.di.iii.rogatiōes.dicit ꝙ in hoc
debꝫ attēdi p̄rie conſuetudo.De ieiunio autē ad
uētus finaliter concludūt doct.ꝙ hoc nō ſit ge
nerale ſcilicꝫ ab eccl'ia inductū. ſed dēt in ip̄o ꝓ
cedi ſcd̄m cōſuetudinē regiōis.Iſti ſūt quos potui
repire dies ieiunio dignos. Vnū tn̄ nota Si vnꝰ
Italicꝰ uadit ī partes pānonie debꝫ ieiunar᷑ ſexta
feria ꝓpter illoꝝ cōſuetudinē q̄ tn̄ non tenet᷑ in
ꝓpriis laribus:ut habet᷑.xii.di.illa. Sexto eſt vi

dendū an iſta ieiunia poſſint commutari.Et iſta queſtio poteſt intelligi dupliciter.vno modo poteſt fieri cōmutatio reſpectu certaꝝ perſonaꝝ. ſecundo reſpectu aſſumēdaꝝ cōmeſtionū.Ad primū dicit Inno.ꝙ ſi ſunt ieiunia uolūtaria ut ex voto uel cōſuetudīe ſpāli uel penitētia iniūcta: hec ſine cauſa cōmutari poſſūt dūmodo talis mutatio ſit utilior & deo acceptabilior epī auctoritate intercedēte.c.i.de uoto et hoc ſiue ad mutatiōeꝫ diei ſiue cū pſonis ſiue in eo quod debꝫ ſumi.Plus credo ꝙ legitīa cauſa ſubſiſtēte ut infirmitatl tunc ſolus preſbiter pōt uoto aſtrictū in foro pñiali ad aliū actuꝫ nō min⁹ deo placibilem ordinare. Quedā aūt ſunt ieiunia ab ecclīa inſtituta ut eſt q̄dragesima et alia qbus infra dicaꝫ. & iſta ſine cauſa ab epo uel preſbtero cōmutari nō poſſūt.Sꝫ cū cauſa legitīa ſicut ſi in die ſcde ferie ueniat feſtū tunc fit cōmutatio ut ieiunet̄ die ſabati ut in.c.i.et.ii.de obſer.ieiu. Idē dicit ſi vigilia ueniret in feſto alicuius pr̄oni ciuitatis vel regni:nā tūc licꝫ cōmutar̄. Et ideo in frācia vbi eſt feſtū ſancti Quītini nō ieiunat̄ in vigilia oīm ſanctoꝝ:qa tūc eſt illud feſtū ſed p vnū diem ante Idē fit ſecundū hoſti. in partib⁹ ubi eſt pr̄onus mauricius:vbi nō ieiunant̄ q̄tuor tp̄a q̄ veniūt in illo feſto ſed poſtea. Pōt etiā reſpectu perſonaꝝ diſpēſari:ut ſi uir nō uelit ꝙ vxor ieiunet hoc nō obſtāte tenet̄ iſtituta tp̄a ab ecclīa ie

iunare: tñ ꝑpter vitãdum ſcandalũ pōt preſbiter
ſecũ diſpẽſare: qa rõne ſcãdali ſit diſpẽſatio. c. la
tores de cleri exco. mi. Dicit tñ Hoſti. ꝙ idẽ eſt
in puberib⁹ ut in. c. ii. de obſer. ieiu. Itẽ cũ ſenib⁹
c. magne deuoto. Idẽ dicit hoſti. in agricoł et ꝑe
grinis et his q̄ cõtinuo labore affligunt̃. lxxxii.
di. preſbiteri. An aũt mutatio poſſit fieri ĩ comeſ
tibilib⁹ et modo comeſtiõis. Dicit Inno. ꝙ ſic ex
cauſa: & ideo ꝑpter caritatẽ: vel ꝑpter vitãdũ ſcã
dalũ poſſꝫ ſtari ut q̄s in dieb⁹ comederet nec frã
geret ieiuniũ: dũ tñ pax ut eſt ſiłe in ciſterciẽſib⁹
q̄ poſſũt pri⁹ deguſtarẽ ſcđm ſtatũ ſuũ. Itẽ ĩ mag
natib⁹ q̄ timẽt de ueneno: vt poſſit diſpẽſari ꝙ
guſtãs nõ frãgat ieiuniũ. Idẽ gñaliter ſcđm gña
leꝫ cõſuetudinẽ eccłie ſi poſt prãdiũ deguſtet̃ ad
collatiõeꝫ faciẽdã: et vbicũqꝫ eſſꝫ cã arbitrio iudi
cis poſſꝫ ſtatui ꝙ añ poſſet guſtari. Vltio videñ
dũ eſt de effectu ieiunii et in hoc poſſum⁹ con
cluderẽ cũ q̄drageſimali prefatiõe dicẽte eccłia. ꝙ
vicia cõprimit: mẽtẽ eleuat: uirtutẽ largit̃ et pre
mia. Premiũ enĩ eſt qđ apłus ſcribit ad Thimo
theũ. iii. & habet̃ de cõſe. di. v. c. ieiuniũ. Spẽ et
releuatiõeꝫ głe magni dei. Hic enĩ eſt denari⁹ de
quo habet̃ mathei. xx. c. q̄ admot⁹ q̄dragenario
numero efficit̃ q̄nquagenari⁹. & ideo añ paſcha
agim⁹ q̄drageſimã cũ peñia et laborẽ: poſt paſcha
cũ leticia q̄nquageſima q̄ſi mercedẽ et primũ re
cipiẽtes: Verba ſũt Auguſtini ſuꝑ Iohãne. & ha

bet̃ in dicto.c.ieiuniũ.Iteꝫ ſcđm Iero.& Io.Cri
ſoſti.ieiuniũ valet ad ſanitatẽ corporꝫ.nã curat ĩ
firmitatẽ articłoꝝ de cõſe.di.v.legimꝰ.hoc ſalu
tẽ et acutũ ĩtellectũ opat̃ fugat in firmitates:ꝓ
creat ſoſpitatẽ et uolũtatẽ cõmedẽdi:& ipã q̃ cõ
medunt̃ de facili digerunt̃ et ſine moleſtia.Nõ
fiũt etiaꝫ ꝓpter ieiunia magni ſũptꝰ uel appatꝰ
fugat maxĩe vicia gule:et p̱ conſequẽs luxuriã:
ſanat uomitũ et ſtomachi morbos.Et multi ſũt
effectꝰ ſinglares ieiunioꝝ:ut habet̃ de cõſe.di.c.
nichil et.§.ſe.Ideo animũ ad ieiunia eleuetꝫ ut
dominiꝰ ſit in retributione vobiſcum.Amen.

Tabula huius tractatus

Quare ſit inſtituta quadrageſima.
Quid ſit ieiunium:& vnde dicit.
Quotuplex ſit ieiunium.
Qui ſint gradus ieiunii.
Qui aſtringantur ad ieiunium.
An vxor ꝓhibẽte viro teneat̃ ieiunare.
Qualiter obſeruetur ieiunium.
Quomodo dicat̃ quis recte ieiunare.
Quot requirantur in ieiunio.
De quibꝰ debeat eſſe cõmeſtio in ieiunio.
Quando ieiunium frangatur.
Qui dies ſint ieiunandi.
Ieiunia an poſſint commutari.
Quis poſſit diſpenſare ſuper ieiuniis.
Quis ſit effectus ieiunii.

Caſus Papales.Et Epiſcopales.

P Rimus caſus Papalis eſt in illo qui per
cutit enormiter clericũ vt ꝓbat̃.xviii.
q.iiii.c.ſi quis ſuadẽte.ſi autẽ eſt leuis ꝑ
cuſſio ep̃s abſoluit vt in.c.ꝑuenit:de ſen.excõi.

Secundꝰ eſt in illo qui comburit eccleſias vel
eas infringit qui poſtꝗ̃ denũciatus eſt.abſolutio
pertinet ad ſolũ Papã. vt de ſen.exco.c.cõqueſti
Item idem eſt de quocũqꝫ alio incẽdario ſi forte
excõicetur et publicet̃.vt de ſen.exco.c.tua.

Tertiꝰ eſt in illo qui falſificat litteras domini
noſtri pape vel falſis ſcienter vtitur. de cri.fal.
c.cura.et.c.falſariorum.

Quartꝰ eſt in illo qui excõmunicatꝰ eſt a dele
gato pape qui nõ põt abſolui ꝑ aliquẽ niſi ꝑ Pa
pã vel pape delegatũ vt de ſen.ex.c.ſignificauit.

Quintꝰ eſt in illo qui ꝑticipat cuꝫ excõicato a
papa:qui non poteſt abſolui niſi per papã quod
intelligitur de participante in crimine propter
quod talis eſt excõmunicatus.

Sextꝰ eſt in illo qui ꝑticipat in oſculo vel aliis
ei ꝗ excõicatꝰ eſt per papã cuꝫ ꝑticipantibꝰ quo
niã iſte talis ab illo debet abſolui ꝗ ſñiaꝫ tulit.

Septimꝰ eſt in clerico ꝗ ſecũdas nuptias bene
dixit.de ſecun.nup.c.i.ſed de iſto caſu.an ſit pa
palis vel epiſcopalis dubitant multi.

Octauus eſt in perſecutoribus Cardinaliũ qui

graues et multas penas incurrūt vt habet in.c. felicis de penis.li.vi.
Non9 eſt in eo qui dat licētiā grauādi eos q tu lerūt ſentētiā excōmunicatōis ſuſpēſiōis uł inter dicti vel eos in ſuis pſonis uel bonis. vt de ſen. excois.c.quicunq li.vi.
Decim9 eſt in eo q corp9 defūcti incēdit vł deco qt p oſſib9 trāſferēdis.ī extraua.bo.viii.de teſta.
Vndecim9 eſt in inquiſitorib9 hereticoꝝ.ſi odio vł gr̄a amore uel lucro cōtra iuſtitiā uel cōſcīam omiſerit cōtra quēpiā pcedere uel ipā3 hereſim alicui iponere.vt habet in cle.de here.c.młtoꝝ.
XII.eſt de religioſis q abſq ſpāli licētia prochialis pſbiteri ſolēni3ant mrimonia aut miniſtrāt ſacramēta veluti eucariſtie aut extreme vnctiōis ſufficit tn̄ licētia prochialis clerici etiā ſi nondū eſt ſacerdos. ſilr etiam licentia illius vicarii qui gerit ordinariā curā ecclie.Itē ſufficit licētia dioceſani.ut no.Io.An.de pri.religi.in cle.Itē excōicati ſunt religioſi qui excōicatos a canone abſoluūt in caſib9 nō cōceſſis aut abſoluūt a ſnīis per ſynodalia ſtatuta ſiue puicialia pmłgatis aut abſoluūt a pena et culpa.de penis.c.ſi quis in cle.
XIII.eſt de pſecutorib9 epiſcopoꝝ uel q eos faciunt exiliari ſeu pcurāt illos ad pſequēdū uel carceri tradūt aut q precipiūt hoc fieri uel tribuūt auxiliu3 conſiliū vel fauore3 ad hoc faciendum.
XIIII. eſt de religioſis vel clericis inducentibus

8

ad vouēdū uel ꝓmittēdū uel iurādū de eligēda ſepultura apud eos uel vltimā iaꝫ electaꝫ vlteri⁹ nō immutēt.ut habet in cle.de penis.c.cupiētes.

XV.eſt de hiis q cogūt celebrari ſibi in loco in terdicto uel ad audiendū inuocāt excōmunicatos vel interdictos uel ꝓhibēt eis ne moniti exeant et de illis qui moniti non exeunt.ut habetur de ſen.exco.c.grauis.in clemen.

XVI.eſt de hiis qui ferunt ferꝝ arma et equos ad impugnandū xpianos uel alia neceſſaria defe rūt uel trāſmittūt. ſeu galeas uel naues vendūt. vel in piraticis ſarracenoꝝ nauib⁹ gubernationē exercent uel impendūt conſiliū uel auxiliū in di ſpendiū terre ſancte.vt habet de iude.c.quorun daꝫ.et.c.ad liberandā.et iſte caſus eſt papalis ꝑ extraua.Boni.viii.que incipit contra illos.

XVII.eſt in piratis qui ore papali excōicantur vt no.Io.An.in.c.excōmunicationū de rapt.

XVIII.eſt de eo qui abſolutus propter mortis articulū uel aliud impedimētū ab eo a quo alias abſolui nō poterat ſi ceſſante impedimēto nō ſe preſentat cū ſe cōmodo poterit ei a quo pri⁹ ab ſolui debebat in eadem ſentētia qua pri⁹ ligatus erat ab homine uel alias iure reicidit ipō facto ut in.c.eos de ſenten.exco.li.vi. Pone exemplū de alio impedimēto uidelicet ut egritudo uel in imicitie capitales. ut notat gloſa in.c. religioſo de ſen.exco.li.vi.et iſte caſus eſt papalis ſi talis

abſoluendus erat a papa.
XIX.eſt in abſoluto a papa uel eius pñiario de
ipſius ſpeciali mãdato q̃ ſe dẽt alicuius cõſpectui
pñtare: nã reincidit ſi hoc nõ facit: ut in precedẽ
ti caſu dictũ eſt: ut ĩ dicto.c.eos de ſen.ex.li.vi.
XX. Impator Rex.vel princeps dux.Marchio.
vel comes aut Baro.uel aliqs aliꝰ notabil' preemi
nẽtie dignitatis uel poteſtatis fr̃ filius uel nepos
ipſoꝝ qui ad terminũ uel in ꝑpetuũ nominatur
eligit̃ uel aſſumit̃ in rectorez uel ſenatorẽ urbis
Rome quocunq; nomine uocet̃ ipſa rectoria .et
quicũq; alius qui ultra annũ ad huiuſmodi regi
men aſſumitur preter apoſtolice ſedis licentiam
omnes predicti in lr̃is ip̃ius ſedis exprimendi et
conſentiẽtes ſue nominatiõi electiõi uel aſſump
tiõi et eos taliter nominãtes eligẽtes uel aſſumẽ
tes et eis obediẽtes: auxiliũ cõſiliũ uel fauorẽ dan
tes ſunt abſoluendi per papam ut de elec.c. ꝙ
ſi quis li.vi. Vnde verſus.

Per papam clerum feriens falſarius vtens.
Soluitur et quiſquis audet cantare ligatus.
Simon qui fuerit nec fallit regula talis.

Nota tamen ꝙ non omnis percutiens clericum
tenetur ire ad papam: ut patet ꝑ hos uerſus.

Percutiẽs clericũ Romam petat.excipiunt̃.
Vt puer atq; ſenex egrotus femina pauper.
Et clauſtralis habẽs inimicos et hoſtia ſeruãs.

Finiũt caſus Papales. Incipiũt caſus Epiſcopales

ſ Ciant ſacerdotes ꝙ licet in priuata penitẽ
tia pro occultis delictis regularem pñt im
ponere pñiaꝫ vt habet̃ in.c.preſbiteri.xxvi.q.i.
Regulare.n.eſt ꝙ ip̃i cognoſcere poſſint de oibꝰ
criminibꝰ occultis.ut in.c.ſi peccauerit.ii.q.i.tñ
ſunt etiã certi caſus de quibus ip̃i cognoſcere non
pñt:imo de talibꝰ criminibꝰ oportꝫ eos neceſſario
r̃mittere ſuos cõfitẽtes ad ſupiorẽ prelatũ.i.ep̃ꝫ et
iſti caſus dicũt̃ ep̃ales:et ſũt iſti ꝗ ſequũt̃ quos no.
Oſti.ĩ ſumma de pen.et remiſ.§.iiii.verſic̄lo. cui
cõfitẽdũ. Notat eos latius Specul̃.in.iiii.pte cir
ca fi.de pe.et re.§.vi.verſic̄lo.priuata aũt.
Primꝰ caſus ep̃alis eſt ĩ eo ꝗ cognouit carnaliter
monialẽ cõſecratã uel nõ conſecratã:uirginẽ uel
nõ uirginẽ: uel forte ſi mulier coiuit cũ religioſo
duꝫ nõ ſit in loco ſacro:quia tunc eſſet papalis.
Secundꝰ eſt in eo ꝗ uerberat p̃rẽꝫ aut m̃rẽꝫ.ſ.ex
caſu. ſed ſi ex certa ſciẽtia ptinet dño nr̃o pape.
Terciꝰ eſt in eo ꝗ deflorat uirginẽ fraudulent̃
ſed ſi uiolẽter malicioſe et vi ptinet d.n.pape.
Quartꝰ eſt ĩ eo ꝗ in mortẽ cõiugis machinat̃.
Quĩtꝰ eſt ĩ eo ꝗ abutit̃ criſmate ſeu eucariſtia ul̃
alia re ſacra:aut fcit furtũ in eccl̃ia et etiã in illo
clerico ex cuius negligẽtia hoc contingit.
Sextus eſt in illo ꝗ baptizauit ꝓpriũ filiũ:uel eũ
ad baptiſma uel etiã confirmationem tenuit.
Septimꝰ eſt in eo ꝗ facit uotũ caſtitatis: et poſt
votũ cõtrahit cum aliqua. uel aliqua cũ aliquo.

Octau⁹ eſt in eo q contrahit uel cõtinet ſeu reli
gioné ĩtrat in uita vxoris ſue poſt carnalé copulã
Nonus eſt in illo malefico qui confitetur ſe cre
didiſſe heretice prauitati.
Decimus eſt in ſimoniaco ſub quocunqȝ genere
ſimonie fuerit ſimoniac⁹ quo ad abſolutiõeȝ nõ
quo ad diſpenſationé que ad ſolũ papã ſpectat.
Vndecim⁹ eſt in illo qui excõicat⁹ eſt et ſolemp
niter celebrat in eccleſia quo ad abſolutioné.
Duodecim⁹ eſt in illo qui p ſaltũ eſt ꝓmot⁹.
xiii. eſt in illo qui ordinatur ab alieno epiſcopo
ſine licentia ſui proprii epiſcopi.
xiiii. eſt in hõicida ſiue in uerbo ſiue in conſen
ſu uel ſe defendẽdo uel dormiẽdo uel ſi occidat
furẽ vim faciẽteȝ uel ſi hõicida fuerit infantl.
xv. eſt de faciẽte luxuriã ĩ eccľia maxĩe cõſecrata.
xvi. eſt in illo qui cognouit carnaliter iudeam
vel ſarracenam.
xvii. eſt in muliere que concepit ex alieno uiro
et uir ſu⁹ credẽs eũ ſuũ ꝓpriũ filiũ eſſe inſtituit
eũ heredẽ in aliorũ preiudiciũ et grauamẽ.
xviii. eſt in illo uel in illa qui uel q̃ ꝓcurat ab
ortum uel ſterilitatem ſiue in ſe ſiue in alia.
xix. eſt in eo q cõtrahit mr̃imoniũ p⁹ ſpõſalia cõ
tracta cũ alia uel iuramẽto ĩterpoſito ĩ cõtractu.
xx. eſt in illo q eſt excõicat⁹ a iudice et non uult
exire eccľiaȝ ſed eſt diuinũ officiũ impediẽs.
xxi. eſt in eo qui ſcienter celebrat in loco inter

dicto ſiue in publico ſiue in ſecreto.

xxii. eſt in eo qui eſt ſortileg⁹. uidelicet in illo qui inuocat demones pro furtis uel mulieribus vel aliis rebus licet aliqui extendant iſtum caſuꝫ ad exiſtentes in ſacris ordinibus.

xxiii. eſt in illo qui ſciēter et publice ſepelit corpus alicuius excōmunicati in cimiterio.

xxiiii. eſt in illo qui excōmunicatus eſt a canone in caſibus in quibus ab epō pōt abſolui.

xxv. eſt in illo qui eſt irregularis.

xxvi. eſt ī eo q̄ cōtrahit mr̄imoniū clādeſtine.

xxvii. eſt ī eo q̄ ē crīoſus public⁹ uel blaſfemator

xxviii. eſt ſi epiſcop⁹ audiuit confeſſionē de aliquo peccato inferior cleric⁹ non habet talem abſoluere ſed debet ad epiſcopū ipſuꝫ mittere.

xxix. eſt de illo uel illa qui uel que opprimit filios ſuos ſtudioſe uel negligenter.

xxx. eſt in eo q̄ cōmittit ſacrilegiū uel incēdiū.

xxxi. eſt in illo qui cōmittit crimeꝫ falſi ſiue in literis ſiue ī teſtimoniū cōmiſſuꝫ et quod dico de lr̄is intelligo nō papalib⁹ q̄a ille caſus eſt papalis.

xxxii. eſt in illo qui uiolat eccleſias et libertates et immunitates earum.

xxxiii. eſt in eo qui cōmittit peccatū cōtra naturā ut puta ſi uir uiꝝ cognoſcit uel brutū uel etiā ſi uir utit̄ mēbro mulieris ad hoc nō cōceſſo.

xxxiiii. eſt in illo qui committit inceſtum ut ſi cognoſcat conſanguineam perſonam.

xxxv.eſt ĩ illo ꝗ eſt ꝑiurꝰ licet aliꝗ uolũt illũ ex
tẽdere de ꝑiurio pueri ꝗ eſt infra ſacros ordines.
xxxvi.eſt de illo clerico ꝗ cognouit carnaliter illã
quã baptizauit:uel illã cuiꝰ cõfeſſionẽ audiuit.
xxxvii.eſt de illo qui excõmunicatꝰ eſt ab epõ ꝗ
non põt abſolui ꝑ aliquẽ inferiorẽ clericum.
xxxviii.eſt in illo qui eſt vſurarius publicus.
xxxix. eſt in illo qui celebrat miſſam in altari
nõ conſecrato:uel ſi celebrat ſine ſacris indumẽ
tis uel ornamẽtis:uel ſi celebrat nõ ieiunus.
xl. eſt in illo qui nõ reſtituit ablata uel ſubſtrac
ta uel alia illicite acquiſita.

Sciendũ eſt ꝙ ſi ep̃s cõmittat alicui ſacerdoti ui
ces ſuas in caſibus in ꝗbus ep̃s ip̃e hẽt ptãtẽ:ta
lis ſacerdos poteſt ſuam iuriſdictionem exercere
in omnibꝰ caſibꝰ preter quinqꝫ qui ſequũtur.
Primꝰ eſt ubi p̃nia ſolẽpnis eſt imponenda.
Secundus eſt quia ſacerdos non poteſt abſoluere
ab excõmunicatione in caſu in quo Epiſcopꝰ po
ſuit limitationẽ niſi ſpecialiter ei committat.
Tercius eſt ubicũqꝫ inuenerit irregularitatẽ con
tractam:tunc enim debet eum remittere ad epiſ
copum uel ordinarium.
Quartus eſt de incendiariis.
Quintus.ſi eſt de cõſuetudine alicuiꝰ dyoceſis ꝙ
certa crimina ad epiſcopum remittant.

.Finis.

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS BIBLIOTECA

R. 5919

19

8°

Rc. 5.919

Inc. 65